

שם התלמיד/ה:

הכיתה:

כיתה
ד

משימת ידע לשוני

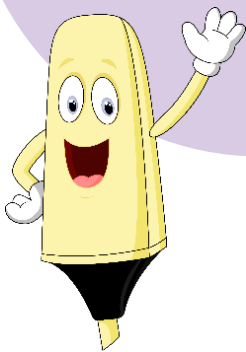

תלמידים יקרים,

במשימה שלפניכם תענו על שאלות הקשורות לשפה ולדיוק הקריאה. נְשִׁיטָה בשפה עוזרת לנו להבין טוב יותר את הטקסטים שאנחנו קוראים וגם מְשַׁפֶּרֶת את יכולות הכתיבה וההבָּנָה שלנו.

במבחן "תנופה" קראתם טקסטים העוסקים ב**גִּשְׁשִׁים**. המְשִׁימָה שלפניכם קשורה לטקסטים האלה, אבל אפשר לענות עליה גם אם לא קראתם אותם.

בהצלחה!

בואו ניזכר – מי הם הגששים?

הגִּשְׁשִׁים הם אנשים שעוקבים אחרי עֲקֵבוֹת בְּשֵׁטַח ואחרי סימנים נוספים שבעלי חיים משאירים אחריהם. הם עושים זאת כדי ללמוד על בעלי החיים וגם כדי לשמור עליהם. המקצוע של הגששים נקרא "גִּשְׁשׁוּת".

במבחן "תנופה" הופיעה מודעה בנושא סיור גֶשְׁשׁוֹת.

הינה מודעה נוספת בנושא. קראו אותה וענו על השאלות שבעמודים הבאים.

סיור גֶשְׁשׁוֹת

האם אתם מוכנים לצאת לסיור מעגלין ומהנה בטבע?

אנחנו מזמינים אתכם להצטרף לסיור גֶשְׁשׁוֹת מרתק ולהיות
גֶשְׁשִׁים ליום אחד!

בסיור נלמד לעקוב אחרי עקבות, להתבונן בסימנים שבעלי חיים
משאירים בטבע ולזהות לאילו בעלי חיים הסימנים האלה שייכים.

את הסיור תערוך הגֶשְׁשִׁית רותם כרמלי, אחת המדריכות
המובילות בארץ.

הירשמו עוד היום, מספר המקומות מוגבל!

שמות תואר

שמות התואר, או תארים, הם מילים שמתארות את שם העצם ומוסיפות לו מידע. למשל, בצירוף המילים "אנשים חשופים" המילה "חשופים" היא שם תואר, והיא מתארת את המילה "אנשים".

1

לפניכם המשפט הראשון במודעה, ובו שני שמות תואר מודגשים:

האם אתם מוכנים לצאת לסיור מעניין ומהנה בטבע?

א. לשם מה הוסיפו כותבי המודעה את שמות התואר מעניין ומהנה?

- ☐ 1 כדי להסביר מה עושים בסיור
- ☐ 2 כדי לתאר איך הגשמים עובדים בטבע
- ☐ 3 כדי ללמד מהו מקצוע הגששות
- ☐ 4 כדי להדגיש למה כדאי להצטרף לסיור

ב. הוסיפו למשפט עוד שני שמות תואר מתאימים.

האם אתם מוכנים לצאת לסיור מעניין, מהנה, _____, _____, _____ בטבע?

מילים שאפשר לקרוא בכמה דרכים

בטקסט ללא סימני ניקוד, לפעמים יש מילים שאפשר לקרוא בכמה דרכים. במקרים כאלה אנחנו נעזרים בִּהְקָשֶׁר של המשפט, כלומר בתוכן ובמשמעות שלו, כדי לדעת איך צריך לקרוא את המילה.

2

המודעה שקראתם מסתיימת במשפט:

הירשמו עוד היום, **מספר** המקומות מוגבל!

את המילה "מספר" אפשר לקרוא בדרכים שונות, ולכל אחת מהן יש משמעות שונה.

א. מהו הניקוד המתאים למילה **מספר** במשפט מתוך המודעה?

☐₁ מסְפֵר ☐₂ מסְפָר ☐₃ מסְפֹר

ב. לפניכם משפטים נוספים שבהם המילה **מספר** מודגשת, ומתחתייהם דרכים שונות לניקוד המילה.

סמנו את המילה המנוקדת המתאימה לכל משפט.

(1) רועי **מספר** עכשיו לחבריו על הטיול שלו להרי ירושלים.

☐₁ מסְפֵר ☐₂ מסְפָר ☐₃ מסְפֹר

(2) למדתי כמה נושאים מעניינים **מספר** הלימוד.

☐₁ מסְפֵר ☐₂ מסְפָר ☐₃ מסְפֹר

(3) בכל ערב לפני השינה אמיר **מספר** סיפור לילדי הקטנים.

☐₁ מסְפֵר ☐₂ מסְפָר ☐₃ מסְפֹר

(4) עלמה גרה ברחוב הפרדס בבית **מספר** 8.

☐₁ מסְפֵר ☐₂ מסְפָר ☐₃ מסְפֹר

שומעים אותו דבר אבל כותבים אחרת

בעברית יש מילים נִשְׁמָעוֹת אותו הדבר, אבל כותבים אותן באופן שונה והמשמעות שלהן שונה.

3

בכל אחד מהמשפטים שלפניכם יש זוג מילים מודגשות. הקיפו את המילה המודגשת המתאימה לתוכן של המשפט. היעזרו בדוגמה.

הגששית רותם כרמלי תִּעְרֹף / **אֶת** / עֵט הסיור.

דוגמה

א. לירן **קרע** / **קרא** בעיון את המודעה.

ב. אני **לא** / **לו** מצליח לְזַהוֹת איזו חיה עברה כאן!

ג. **אל** / **על** תרעיש! החיות עלולות לְהִיפָּהֵל.

ד. נועה רצתה להִירשם לסיור, **אח** / **אך** ההרשמה לסיור הסתיימה.

מילות קישור

מילות קישור הן מילים נשמקשרות בין חלקי משפטים, בין משפטים ובין פסקות בטקסט. הן עוזרות לנו להבין איך הרעיונות במשפטים קשורים אלה לאלה.

4

במשפטים שלפניכם חסרות **מילות קישור**.

השלימו את המילים החסרות בעזרת רשימת מילות הקישור.

רשימת מילות הקישור:

כדי	למרות	לכן	אבל	אם	בשביל
-----	-------	-----	-----	----	-------

מילה אחת
ברשימה מיותרת,
ואין צורך
להשתמש בה.

דוגמה

הגששים עוקבים אחרי עקבות של חיות כדי ללמוד על החיים שלהן.

א. יואב רצה להיות גשש מוקפה, הוא למד הרבה על התחום ויצא

לסיורים בשטח.

ב. יולי מצאה עקבות בחול, היא לא ידעה למי הן שייכות.

ג. נתבון היטב, נוכל לזהות את טביעות הרגליים של גור החתולים.

ד. מֶזֶג האוויר הסוער הצליחו הגששים לעקוב אחר שביל העקבות.

סימני פיסוק

סימני הפיסוק עוזרים לנו לקרוא את המשפט ולהבין את כוונת הכותב. הם מסמנים גם את אופן הקריאה של המשפט, למשל היכן המשפט מסתיים ומתי הוא קצוין נשאלה או מביע התפעלות.

5

במשפטים שלפניכם חסרים סימני הפיסוק האלה:

נקודה . סימן שאלה ? סימן קריאה ! נקודתיים :

הוסיפו את סימני הפיסוק במקומות המתאימים. היעזרו בדוגמה.

דוגמה

איזו חיה עברה כאן ?

א. האם נרשמתם לסיור הגששות ____

ב. המדריך הצביע על הסימנים בחול ואמר ____ "נראה שעבר כאן נועל".

ג. עצרו ____ יש כאן קן נמלים, צריך להיזהר לא לדרוך עליו.

ד. אני יודע לזהות עקבות של כל מיני חיות ____ זאב אפור, צבי ישראלי ונשן הסלע ____

מילים מאזכרות

מילים מאזכרות הן מילים שמחליפות מילה או רומזות למילה שכבר הופיעה בטקסט, למשל "שלו", "אותה", "האלה". משתמשים בהן כדי למנוע חזרה מרובה על אותה מילה.

6

קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות שאחריי.

בעלי החיים בטבע חשופים לסכנות רבות, אחת מהן היא ציד. הגששים יכולים למנוע ציד, כי הם יודעים לזהות בקלות את העקבות של הציידים ואת המלכודות שהציידים שמים בשטח. כאשר הגששים מאתרים סימנים כאלה, הם מדווחים לפקחים של רשות הטבע והגנים. שיתוף הפעולה ביניהם תורם להצלחתם של בעלי חיים.

א. למי מתכוונים במילה **מהן**? _____

ב. למי מתכוונים במילה **הם**? _____

ג. לאילו סימנים מתכוונים במילים **סימנים כאלה**? _____

ד. לשיתוף הפעולה בין מי למי מתכוונים במילים **שיתוף הפעולה ביניהם**? _____

לומדים מילים חדשות

פָּעָמִים רבות אנחנו פוגשים בטקסט מילים שאנחנו לא מכירים, אבל אנחנו מצליחים להבין אותן בזכות ההקשר. כאשר אנחנו קוראים את הטקסט, קְדָאִי לשים לב לרָמְזִים שְׁיַעֲזְרוּ לָנוּ להבין את המשמעות של המילה.

7

קראו שוב את הקטע המופיע בשאלה 6:

בעלי החיים בטבע חשופים לסכנות רבות, אחת מהן היא צִיד. הגששים יכולים למנוע צִיד, כי הם יודעים לזהות בְּקָלוֹת את העקבות של הציידים ואת המלכודות שהציידים שמים בשטח. כאשר הגששים **מֵאֲתָרִים** סימנים כאלה, הם **מְדוֹחִים** לפקחים של רְשוּת הטבע והגנים. שיתוף הפעולה ביניהם תורם להצלתם של בעלי חיים.

א. מה משמעות המילה **מֵאֲתָרִים** בקטע הזה?

- 1 ☐ מחפשים
- 2 ☐ בודקים
- 3 ☐ מוצאים
- 4 ☐ מסמנים

ב. מה משמעות המילה **מְדוֹחִים** בקטע הזה?

- 1 ☐ מציעים עזרה
- 2 ☐ מוסרים מידע
- 3 ☐ נותנים רמזים
- 4 ☐ פותרים בעיות

שורשים ומשפחות מילים

משפחת מילים היא קבוצה של מילים שיש להן אותו שורש, ובדרך כלל המשמעויות שלהן קרובות זו לזו. משפחות המילים עוזרות לנו לזהות קשרים בין מילים וללמוד מילים חדשות.

8

בקטע שלפניכם מופיעות מילים ממשפחת המילים של המילה **סכנה**. אחת מהן היא המילה "סכנות".

הקיפו **חמש** מילים נוספות ממשפחת המילים של המילה **סכנה**.

דוגמה

בעלי החיים נתונים לכל מיני **סכנות**. למשל, מים מזוהמים בנחלים מסכנים את בעלי החיים ששותים מהם. גם תאונות דרכים מאיימות על בעלי החיים, וכאשר הם חוצים כבישים הם מסתכנים בדריסה. אזורים מסוימים מסוכנים לבעלי חיים כי מסתובבים בהם ציידים שרוצים לצוד אותם.

יש מינים של בעלי חיים שנמצאים בסיכון גדול יותר מאחרים, והם נתונים בסכנת הקחדה. לכן הוקמו ארגונים בעולם שפועלים כדי להציל בעלי חיים ממינים אלה.

בקטע שלפניכם חסרות מילים.

השלימו את החסר בעזרת **השורשים** הכתובים בסוגריים. היעזרו בדוגמה.

דוגמה

דור הוא גשש מוקמה ש צוקב (ע-ק-ב) אחרי עקבות של בעלי חיים.
הוא אוהב _____ (ק-ר-א) על בעלי החיים ולחקור את ההתנהגות שלהם. בשבוע
שעבר הוא וחבריו _____ (ל-מ-ד) על הרגלי החיים של "הקיפוד המצוי", ומחר הם
_____ (ח-פ-ש) בשטח סימנים שקיפודים משאירים אחריהם.

הידעתם?

הקיפוד המצוי פעיל בשעות הלילה והוא _____ (ה-ל-כ) באיטיות. כאשר קר
במיוחד הוא _____ (כ-נ-ס) לתרדמת חורף לימים קפואים.

במשפטים שלפניכם חסרות מילים.

השלימו את החסר בכל משפט בעזרת מילה **ממשפחת המילים** של המילה **המודגשת**.

דוגמה

המדריכה **סיפרה** איך היא גילתה מאורה של ארנב. ה **סיפור** היה מרתק!

- א. **נסעתי** עם הורי לסיור הגששות. ה _____ אָרְכָּה ארבעים דקות.
- ב. המדריכה בסיור סיפרה לנו שפַּעַם היו **מציירים** עקבות של בעלי חיים במערות עתיקות. היא אמרה נָשָׁה _____ האלה התגלו אחרי אלפי שנים.
- ג. במהלך הסיור **שוחחנו** עם גששים שֶׁעָבְדוּ בשטח. זו הייתה _____ מעניינת מאוד.
- ד. המדריכה מצאה בעל חיים פצוע ו**טיפלה** בו. לאחר ה _____ היא שחררה אותו חזרה לטבע.
- ה. המדריכה אמרה שאם מִיִּשְׁהוּ **יכול** להבחין בעקבות קטנטנות בחול, סימן שיש לו _____ הבְּחִינָה מצוינת.
- ו. המדריכה **הזמינה** אותנו להצטרף לסיור נוסף. את ה _____ היא תשלח בדואר אֶלֶקטְרוֹנִי.

משימת ידע לשוני בעברית

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.